

Innhold (klikk på sidetallet, så kommer du dit direkte ...)

Viktige tidsfrister	1
Frister for prosjektsøknader.....	1
Andre viktige frister.....	1
Siste nytt fra BIO	1
Ny doktorgrad	2
Linn Anne Bjelland Brunborg: Effekten av selolje på leddsmarter og tarminfeksjon.....	2
Hege Hovd: flora langs eng- og åkerkanter.....	3
Prøveforelesing for PhD.-graden	3
Gjert Dingsør: habitat change and settling in marine fish	3
Info fra studieseksjonen	4
Kreditering av faglig publisering i studenttidsskrifter	4
Søknad om midler til seminar/konferanse og feltarbeid.....	4
Gjesteforelesninger, seminarer og kollokvier	4
BIO-seminar om søknadskrivning	4
Bruk av Marine verneområder i forvaltningen av levende marine ressurser	4
Third Workshop on Microbial Comparative and Functional Genomics.....	4
National Conference on Microbial Sciences and Technology	5
Konferanse for stipendiater innen evolusjon.....	5
Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter	5
Utlysningene fra Forskningsrådet med søknadsfrist i juni er nå publisert	5
Årets Møbius – Pris for fremragende forskning.....	5
Nye artikler	6
Audrey Geffen: vekstinformasjon fra grunnstoff-sammensetningen i øresteinene til lysing.....	6
Richard Payne: amøber som indikatorer i paleoøkologi	6

Viktige tidsfrister

Frister for prosjektsøknader

Mer info om følgende utlysninger og mange flere finner du enten lenger ned eller [her](#)

Husk BIOs interne frister 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

2. mai: ESF Exploratory Workshops	31. mai: COST
CHEss deepwater	SCAR
3. mai: Internfrist posisjonering FP7	1. juni: NUFU
16. mai: Utvide FP6-prosjekter ved å inkludere partnere fra bestemte 3. land	Forskningsrådet: "frie prosjekter" FRIBIOFYS, FRIBIOMOL, FRIBIOØKO og FRINAT
17. mai: Marie Curie Conferences and Courses	8. juni: Forskningsrådet: AREAL, HAVBRUK, HAVKYST, VILLAKS, NORKLIMA.
29. mai: EuroDEEP	NB! AVIT utgår. S.AFRIKA er blitt utsatt

Andre viktige frister

29. april: høringsfrist Miljø-2015

30. april: [Opplæringsmidler adm.tekn](#)

1. mai: søknad om forskningstermin

Siste nytt fra BIO

John Birks: For sent for fjellblomstene

I fremtiden vil planter fra sørligere breddegrader spre seg og utkonkurrere vår sårbare fjellflora.

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	E-post:	Jarl Giske:
Postboks 7800	Bioblokken, 3. etg.	+47 55 58 44 00	post@bio.uib.no	Tlf 84403
N-5020 Bergen	Høyteknologisenteret	Telefaks:	Internett:	Mob 9920 5975
Norge	i Bergen.	+47 55 58 44 50	http://www.bio.uib.no	
	Thormøhlensgate 55			

Likevel slipper Norge billig unna sammenlignet med resten av verden. Introduksjon av arter henger tett sammen med globale klimaendringer. Vi vil se at mange flere planter fra sørligere breddegrader trekker nordover etter hvert som temperaturen endrer seg, men ingen vet akkurat hvordan dette vil skje, sier professor ved Institutt for biologi, John Birks.

Jorden en helhet: Birks er botaniker og økolog. Han arbeider først og fremst med klimaendringer og global og historisk økologi. Birks mener det er vanskelig å snakke om introduksjon av arter. Ser vi på jorden som ett stort, sammenhengende økosystem som er i kontinuerlig endring, er det vanskelig å si hvilke arter som er opprinnelige og hvilke som ikke er det. Mange planter vi oppfatter som opprinnelige, er antakelig introdusert av mennesket for flere tusen år siden, den gang jordbrukskulturen spredte seg over Europa. [Les mer i forskning.no](#)

Audrey og Ian skuffet over UiBs norskkurs-tilbud

Utenlandske forskere ved UiB vil gjerne lære seg norsk, men mener at kursene som universitet tilbyr er for dårlig tilrettelagt.

– Det største problemet er at kursene er myntet på studenter. Dette innebærer ikke bare at de holdes på dagtid eller tidlig ettermiddag, men også at innholdet er svært eksamensrettet. Vi ansatte trenger å bli rustet for å klare oss i den akademiske hverdagen og skulle fått et mer tilpasset opplegg som baserte seg på muntlig trening, mener professor **Audrey Geffen** på Institutt for biologi.

Hun og flere utenlandske kolleger med henne, deriblant professor **Ian Mayer**, er ganske oppgitt over UiBs norskkurstilbud. Selv om de har bodd i Bergen i noen år nå, har de fremdeles problemer med å forstå hva som blir sagt på instituttmøter eller hele innholdet i informasjon fra administrasjonen for eksempel.

– Jeg var overrasket over at ikke universitetet hadde forberedt noe bedre opplegg for oss som kommer utenfra. Hvorfor tilbyr for eksempel ikke UiB intensivkurs om sommeren, slik NTNU gjør? spør Mayer som kom hit samtidig med Geffen i 2003.

Mayer klarte å fullføre ett av UiBs norskkurs første semesteret han var i Bergen, men måtte gi tapt på neste nivå fordi timeplanen hans ble for full med undervisning. Audrey Geffen valgte etter en stund å gå over til Friundervisningen. Les mer [På Høyden](#).

Ny doktorgrad

Linn Anne Bjelland Brunborg: Effekten av selolje på leddsmerter og tarminfeksjon

Cand. scient. Linn Anne Bjelland Brunborg disputerer den 27. april for PhD graden med avhandlingen: "Seal blubber and meat in human nutrition; with emphasis on seal oil and inflammatory bowel disease-associated joint pain"

Det vestlige kostholdet inneholder vanligvis store mengder omega-6 fettsyrer i forhold til omega-3 fettsyrer. Dette kan gi en ubalanse i kroppen, som delvis kan forklare at en stor andel av befolkningen lider av fedme og ulike livsstilsrelaterte tilstander som hjerte-kar sykdommer, diabetes type 2 og kreft. Den beste måten å utjevne ubalansen på er å øke inntaket av sjømat (generelt rikt på de sunne og svært langkjedete omega-3 fettsyrene, ofte kalt marine omega-3), og samtidig redusere inntaket av matvarer som er rike på omega-6. Bortsett fra skinn og spekk er sel en lite utnyttet ressurs i Norge, og

selkjøtt går stort sett til dyrefôr. Det å inkludere selkjøtt i kostholdet vårt kan både gi en mer variert fiskedisk, og samtidig være et viktig bidrag til å øke sjømatkonsumet. Det er viktig at vi kan dokumentere at nye arter som inkluderes i kostholdet er gunstig ernæringsmessig; Brunborg har undersøkt selens ernæringsmessige potensial, både ved å dokumentere nivåene av gunstige og ikke-essensielle elementer.

Brunborgs analyser av selkjøtt viser at dette både er sunn og trygg mat. Selkjøtt er en god kilde til omega-3 fettsyrer, vitaminer, essensielle aminosyrer, mineraler og sporelementer. I tillegg er nivåene av ikke-essensielle elementer som arsen, kadmium, kvikksølv og bly under de respektive øvre verdiene satt av FAO og WHO, og bør derfor ikke hindre bruken av selkjøtt i human konsum. Av de ulike næringsstoffene i sel ble det i arbeidet satt spesielt fokus på omega-3 fettsyrenes effekter hos

pasienter med leddbetennelse og inflammatorisk tarmsykdom (IBD).

Selspekk er rikt på svært langkjedete omega-3 fettsyrer som er forløpere for lokale hormoner som blant annet er viktige i betennelsesresponser i kroppen. Seloljens innvirkning på betennelsesreaksjoner ble testet i kliniske forøk på pasienter med leddsmerter og IBD. IBD pasienter har ofte nedsatt arbeidskapasitet og livskvalitet på grunn av sykdommen, og de terapeutiske alternativene er få. Medikamenter som lindrer leddsmertene (ikke-steroid anti-inflammatoriske medikamenter, NSAIDs) kan forverre tarmbetennelsen. Brunborg viste i forsøk at selolje gitt via sonde direkte ned i tolvfingertarmen demper leddbetennelse og leddsmerter ved IBD, i tillegg til å gi en svak forbedring av tarmbetennelsen. Blodprøver og vevsprøver fra endetarmen fra IBD pasientene viste at forholdet mellom omega-6 og omega-3 fettsyrer, og også andelen lokalhormoner dannet fra omega-6 fettsyrer ble redusert etter inntak av selolje. Det å sørge for tilstrekkelig inntak av marine omega-3 fettsyrer i kostholdet kan ha en forebyggende rolle når det gjelder utvikling av sykdommer som IBD og andre betennesssykdommer, hjerte- og karsykdommer og relaterte tilstander, og i tillegg ha en lindrende effekt.

Personalialia: Linn Anne Bjelland Brunborg (30) kommer fra Stord i Sunnhordland. Hun avla cand. scient. eksamen i ernæringsbiologi i desember 2000, ved Universitetet i Bergen. Arbeidet ble utført ved NIFES (tidligere Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt) og seksjon for gastroenterologi ved Haukeland sykehus. Doktorgradsarbeidet er utført ved NIFES og Institutt for indremedisin, seksjon for gastroenterologi, Haukeland universitetssykehus.

Tidspunkt og sted for disputasen: 27. april, kl. 10, NIFES i "Sildetønningen", Nordnesboder 4, 4. etg

Hege Hovd: flora langs eng- og åkerkanter

Hege Hovd disputerer den 9. mai for dr. scient. graden med avhandlingen: "Field margins in central Norway – creation, management and flora"

I jordbruksområder kan de upløydde sonene langs eng- og åkerkanter være viktige leveområder for mange plantearter. Siden 1950-tallet har imidlertid både antallet og kvaliteten av slike kantsoner blitt kraftig redusert. Små åkerteiger har blitt slått sammen til store sammenhengende oppdyrka arealer, åpne bekker har blitt lagt i rør, og svært mange kantsoner har dermed forsvunnet. Økte mengder kunstgjødsel og mindre presis gjødsling har ført til at mye gjødsel havner i kantsonene. I tillegg har det blitt slutt på å utnytte kantsoner til dyrefôr. Fravær av slått eller beite, kombinert med god næringstilgang, har ført til at mange kantsoner i dag er forholdsvis artsfattige,

dominert av store ugrasplanter og delvis gjengrodd med kratt og trær. Lavtvoksende blomsterarter som tidligere fantes i disse kantsonene blir dermed utkonkurrert, og kan stå i fare for å forsvinne fra området. Resultater fra feltforsøk tyder på at kunstig skapte engkanter fungerer dårlig som leveområder for konkurransesvake og sårbare blomsterarter. Slike nyskapt kantsoner blir i stedet raskt dominert av ugras, blant annet kveke (*Elymus repens*). Det er derfor viktig å ta vare på de kantsonene som fremdeles finnes i landskapet og som ikke er gjengrodd. I første rekke gjelder dette vegkanter, som er blant de få kantsonene som fremdeles blir slått jevnlig. Langs vegkantene kan vi fremdeles finne et mangfold av ulike blomsterarter.

Personalialia: Hege Hovd er født i 1973 og oppvokst på Ytterøy i Nord-Trøndelag. Hun fullførte 3-årig utdanning i bioteknologi fra Høgskolen i Hedmark, avd. Blæstad, i 1996, og tok sin cand.scient. eksamen i generell plantefysiologi ved Norges Landbrukshøgskole (nå UMB) på Ås i 1999. Hennes doktorgradsarbeid er utført ved Bioforsk Midt-Norge, Kvithamar (tidligere Planteforsk) i Stjørdal. Hun er nå bosatt i Vingelen, Nord-Østerdalen.

Tidspunkt og sted for disputasen: 9. mai kl. 12:30, Auditorium 5, Realfagbygget

Prøveforelesing for PhD.-graden

Gjert Dingsør: habitat change and settling in marine fish

Prøveforelesning PhD. graden for Gjert Endre Dingsør

Opgitt emne: Habitat change and settling in marine fish

Tid: Tirsdag 2. mai kl. 14.15. Sted: Seminarrom 328 C1, BIO, Høyteknologisenteret

Bedømmelseskomite: Prof Arne Johannessen, Prof Arild Folkvord, Forsker Jon Egil Skjæraasen

Info fra studieseksjonen

Kreditering av faglig publisering i studenttidsskrifter

Studiestyret ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har vedtatt at masterstudenter skal kunne få studiepoeng for faglige artikler som blir publisert i studenttidsskrifter. Det kan gis inntil 2 studiepoeng pr. bidrag etter godkjenning fra programstyret.

Dette betyr at masterstudenter kan få uttelling for formidling på ulike måter. Gjeldene retningslinjer blir dermed:

Inntil 5 studiepoeng kan gis for formidling i masterstudiet. Aktiviteter som kan krediteres er:

- Kurs i kunnskapsformidling
- Deltakelse på internasjonal konferanse med presentasjon av egen masteroppgave. Det gis 2 studiepoeng pr. konferanse. Maksimalt 2 studiepoeng.
- Populærvitenskapelig bidrag inne eget felt. Det gis inntil 2 studiepoeng pr. bidrag.

Søknad og dokumentasjon leveres til studieseksjonen.

Søknad om midler til seminar/konferanse og feltarbeid

Mastergradsstudenter ved BIO kan søke om midler til seminar/konferanse og feltarbeid. Frist 30. april 2006. Søknaden skal sendes til BIOs studieadministrasjon, realfagbygget.

Nærmere info og søknadsskjema: http://www.uib.no/mnfa/felt_seminar/

Gjesteforelesninger, seminarer og kollokvier

BIO-seminar om søknadskrivning

Først og fremst rettet mot fristene fra Forskningsrådet 1. og 8. juni.

Hovedpoengene blir:

- Bakgrunn
 - o Statistikk
 - o Evalueringskriteria og -prosessen
- Å forberede en søknad
 - o sette i gang
 - o skrivning
 - o kvalitets sikring
- Den gode søknaden
 - o komitémedlemmers syn
 - o tips fra noen av dem som får det til

Fredag 28. april kl 12.15

Info om sted og flere detaljer sendes pr. e-post senere

Bruk av Marine verneområder i forvaltningen av levende marine ressurser

Marine verneområder (Marine protected areas - MPA) tjener ulike formål og er etablert av ulike årsaker. Det er en oppfatning at verneområder vil spille en nøkkelrolle i forbindelse med fredning og beskyttelse av marine organismer og deres habitater. I Norge er det allerede etablert marine verneområder og langt flere er under planlegging. I forbindelse med etablering av verneområder vil det være av interesse for Havforskningsinstituttet (HI) å vurdere bruken av disse som referanseområder i forbindelse med overvåking, men også vurdere bruken av verneområder som fremtidig forvaltningsredskap for å sikre høyt og stabilt langtidsutbytte av marine arter som høstes.

For å belyse dette tema inviterer Havforskningsinstituttet, til en workshop **10. - 11. mai 2006**.

[Program og påmeldingsinfo](#)

Third Workshop on Microbial Comparative and Functional Genomics

Organised by the FUGE Consortium for Advanced Microbial Sciences and Technologies (CAMST), Department of Pharmaceutical Biosciences, University of Oslo, and the Norwegian EMBnet nod.

The course will consist of seminars and hands-on sessions (practicals) /demonstrations. Key topics that will be covered relate to microbial genome sequence analysis and comparative genomics, and to the

use of microarrays in microbial gene expression and comparative genomics analyses. The workshop is primarily directed to people doing active research in different fields of biology, and we aim at providing an advanced level course with an emphasis on the biological perspective of the topics. The number of participants is limited due to the hands-on sessions. The course is aimed at PhD students, postdocs and researchers.

June 12th - 16th 2006, apparently somewhere in Norway...

Deadline for registration: April 25 [Read more...](#)

National Conference on Microbial Sciences and Technology

17-19 juni, Nesbru [Les mer...](#)

Konferanse for stipendiater innen evolusjon

[12th Annual European Meeting of PhD Students of Evolutionary Biology \(EMPSEB XII\)](#)

in St. Andrews, Scotland, 5-8 September

Please note that we operate with a very broad definition of Evolution.

This conference offers students the chance to present their work in a friendly atmosphere - it is a conference run by students for students! There will also be 7 invited expert speakers, discussion groups, and prizes for the best presentations!

Our invited experts are Virpi Lummaa, ASAB young investigator of 2006, Rufus Johnstone from Cambridge, Kevin Foster from Harvard, Hanna Kokko from Helsinki, Aneil Agrawal from Toronto, and Kevin Laland from St Andrews. We also have Sir Patrick Bateson from Cambridge to give the final talk.

There is a newsletter which you can sign up to on the website for all the latest developments.

Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter

Utlysningene fra Forskningsrådet med søknadsfrist i juni er nå publisert

	Tidsfrist	Tilgjengelig (mill. kroner)	Føringer
FRIBIOØKO	1. juni	7	
FRIBIOFYS	“	10	
FRIMUF	“	6	
FRIBIOMOL	“	20	
FRINAT	“	20	”biologiske fag omfattes ikke”
HAVKYST	8. juni	39	tematiske føringer + nordområdesatsing
VILLAKS	”	7	tematiske føringer + nordområdesatsing
HAVBRUK	”	21	Forskerprosjekt og KMB
AREAL	”	40	Bla. areal og landskap som næringsgrunnlag
NORKLIMA	”	90	"Effekter på økosystemer" som var inkludert i handlingsplanen for 2006 (utgitt des. 2005) er ikke med i denne utlysning! Temaet blir prioritert i 2007

Vi beklager, versjonen av *BIO-INFO* som ble lagt ut tidligere, ble lenkene forkludret under konvertering til pdf (pga. forskningsrådets sine lange URL-adresser).

De riktige lenkene finner du nå [her](#) (under 1. juni og 8. juni)

NB! Det er grunn til å tro (i alle fall håpe) at *FRIxxx*-programmene styrkes som følge av økt satsning på grunnforskning fra og med neste år. Men dette får vi ikke vite før statsbudsjettet legges fram i oktober. Det er i alle fall lov å håpe ... og grunn til å søke. Merk også at *Havet og kysten* har betydelig vekst i ledige midler i forhold til i fjor. Så alle som sokner til dette programmet skal vite at i år er sjansene bedre enn på lenge!

Husk BIO-seminar om søknadsskriving på fredag 28. april kl. 12.15 (se over, under seminarer)

Årets Möbius – Pris for fremragende forskning

Forskningsrådet inviterer forskningsmiljøene og enkeltforskere til å fremme forslag til kandidater til årets pris. Frist for innsending av forslag: 20. juni. [Les mer...](#)

Nye artikler

Audrey Geffen: vekstinformasjon fra grunnstoff-sammensetningen i øresteinene til lysing

Tomas J, Geffen AJ, Millner RS, Pineiro CG, Tserpes G 2006. Elemental composition of otolith growth marks in three geographically separated populations of European hake (*Merluccius merluccius*). Mar. Biol. 148: 1399-1413

Abstract: The composition of the opaque and translucent bands in the otoliths of European hake (*Merluccius merluccius*) from three different populations (Celtic Sea, Galicia shelf and Cretan Sea) was analysed with wavelength dispersive spectrometry (WDS) and differences in Ca, Sr and Na were compared. The translucent bands (annual marks and checks altogether) were significantly richer in Sr and Ca and significantly poorer in Na than opaque bands. Results support the idea of a more compact arrangement of crystals in translucent bands compared to opaque. Analyses did not help to discriminate between putative annual marks and checks. Clear differences in the range of Sr/Ca variation across the otolith as well as in the composition of the otolith core were observed among the three populations. As a result it was possible to discriminate the natal origin of each fish using the composition of the otolith core in Ca, Sr and Na. Nevertheless, the overall pattern across the otolith was similar among the three populations suggesting the existence of ontogenetic trends. Variation of Na/Ca ratios was largely uninformative. Based on these results, a conceptual model for hake is proposed which integrates the different sources of otolith Sr/Ca variation: ambient Sr/Ca, endogenous cues (ontogeny) and exogenous cues (environment).

Richard Payne: amøber som indikatorer i paleoøkologi

Payne RJ, K Kishaba, JJ Blackford & EAD Mitchell 2006. Ecology of testate amoebae (Protista) in south-central Alaska peatlands: building transfer-function models for palaeoenvironmental studies. The Holocene 16:403-414

Abstract: Testate amoebae are valuable indicators of peatland hydrology and have been used in many palaeoclimatic studies in peatlands. Because the species' ecological optima may vary around the globe, the development of transfer function models is an essential prerequisite for regional palaeoclimatic studies using testate amoebae. We investigated testate amoebae ecology in nine peatlands covering a 250-km north-south transect in south-central Alaska. Redundancy analysis and Mantel tests were used to establish the relationship between the measured environmental variables (water-table depth and pH) and testate amoebae communities. Transfer-function models were developed using weighted averaging, weighted average partial least squares and maximum likelihood techniques. Model prediction error was initially 15.8 cm for water-table depth and 0.3 for pH but this was reduced to 9.7 cm and 0.2 by selective data exclusion. The relatively poor model performance compared with previous studies may be explained by the limitations of one-off water-table measurements, the very large environmental gradients covered and by recent climatic change in the study area. The environmental preferences of testate amoebae species agree well with previous studies in other regions. This study supports the use of testate amoebae in palaeoclimate studies and provides the first testate amoebae transfer function from Alaska.

Richard Payne var Marie Curie-student hos John Birks for litt siden, og her er resultatet.